

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς σιτηρών»

(COM(2003) 23 τελικό — 2003/0008 (CNS))

(2003/C 208/10)

Στις 10 Φεβρουαρίου 2003, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37, παράγραφος 3 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών κατήρτισε τη γνωμοδότησή του βάσει της σχετικής έκθεσης του εισηγητή κ. Mascia στις 25 Απριλίου 2003.

Κατά την 399η σύνοδο ολομέλειας της 14ης και 15ης Μαΐου 2003 (συνεδρίαση της 14ης Μαΐου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 104 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 15 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Κύρια σημεία της πρότασης της Επιτροπής

1.1. Προτείνεται τελική μείωση 5 % (από το 20 % που είχε προταθεί στο Πρόγραμμα Δράσης 2000) προκειμένου να μειωθεί η τιμή παρέμβασης των σιτηρών σε 95,35 EUR/τόνο από το 2004/05, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι η παρέμβαση λειτουργεί ως πραγματικό πλέγμα ασφαλείας. Η σίκαλη θα εξαιρείται του συστήματος παρέμβασης προκειμένου να αποφευχθεί περαιτέρω συσσώρευση των αποθεμάτων δεδομένης της έλλειψης δυνατοτήτων διάθεσης στις εσωτερικές και εξωτερικές αγορές.

1.2. Η Επιτροπή κρίνει ότι με τη μείωση του ρόλου της παρέμβασης, δεν θα δικαιολογείται πλέον η εποχιακή διόρθωση της τιμής παρέμβασης. Προτείνει λοιπόν να καταργηθεί το σύστημα μηνιαίας αύξησης.

1.3. Λόγω της μείωσης της τιμής παρέμβασης για τα σιτηρά, οι ενισχύσεις με βάση την έκταση για τα σιτηρά και άλλες ανάλογες αροτραίες καλλιέργειες θα αυξηθούν από 63 σε 66 EUR/τόνο και θα περιλαμβάνονται στην ενιαία ενίσχυση ανά γεωργική εκμετάλλευση.

1.4. Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει την κατάργηση των επιστροφών στην παραγωγή για το άμυλο και ορισμένα παράγωγα προϊόντα, όπως επίσης την κατάργηση της ελάχιστης τιμής για τα γεώμηλα αμυλοποιίας. Ταυτόχρονα, οι ενισχύσεις στους παραγωγούς γεωμήλων αμυλοποιίας θα ενσωματωθούν στο καθεστώς ενιαίων ενισχύσεων ανά γεωργική εκμετάλλευση.

2. Εισαγωγή

2.1. Οι επενδύσεις σε αροτραίες καλλιέργειες καλύπτουν το 40% των αγροτικών εκτάσεων που καλλιεργούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση με περίπου 38 εκατομμύρια εκτάρια σιτηρών. Τα περίπου 210 εκατομμύρια τόνων που παρήχθησαν το 2002 αντιπροσωπεύουν μια σημαντικότερη πηγή εφοδιασμού για τη διατροφή ανθρώπων και ζώων και δίδουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση τη δεύτερη θέση στις παγκόσμιες συναλλαγές σιτηρών μετά τις ΗΠΑ.

2.2. Στη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών ο τομέας υπέστη δύο σημαντικές μεταρρυθμίσεις της ΚΟΑ (Mac Sharry και Ατζέντα 2000) που επέτρεψαν να επιτευχθεί καλύτερη ισορροπία της αγοράς, καθώς και μείωση των αποθεμάτων και μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα στις παγκόσμιες αγορές, διατηρώντας ωστόσο υψηλές προδιαγραφές όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων.

2.3. Οι δύο μεταρρυθμίσεις επέφεραν τα ακόλουθα αποτελέσματα:

— Η τιμή παρέμβασης, που μειώθηκε κατά 50 % τα τελευταία 10 χρόνια (15 % τα τελευταία 3), δεν αποτελεί πλέον μια τιμή εγγύησης ικανή να ενθαρρύνει τη συσσώρευση αποθεμάτων αλλά απέκτησε τον επιθυμητό από την Επιτροπή ρόλο «δικτύου ασφαλείας» για την αγορά.

— Τα αποθέματα που προορίζονται για παρέμβαση μειώθηκαν δραστικά, ενώ αυξήθηκαν αναλογικά οι ποσότητες σιτηρών που εξάγονται χωρίς επιστροφές στην παγκόσμια αγορά.

2.4. Συγχρόνως, η Επιτροπή προέβη σε διαπραγματεύσεις με τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της με σκοπό την τροποποίηση του συστήματος δασμολογικής προστασίας των ποσοτώσεων εισαγωγής για τα σιτηρά. Με τη συμφωνία αυτή παρέχεται η δυνατότητα αύξησης των εισαγωγών της ΕΕ σε σιτηρά κατά 3 εκατομμύρια τόνους περίπου. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει στην Επιτροπή ότι πρέπει να διαχειριστεί τις εν λόγω ποσοτώσεις και συγχρόνως να μεριμνήσει για τη διασφάλιση των συμφερόντων των ευρωπαίων παραγωγών.

3. Παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η περαιτέρω μείωση της τιμής παρέμβασης, από τη σκοπιά του «κόστους/οφέλους» θα έχει τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- μηδενικές σχεδόν επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα του τομέα,
- μείωση της προστασίας στα σύνορα για τα βασικά σιτηρά,
- καμία ώθηση για την επιδίωξη ποιοτικής βελτίωσης (βλέπε π.χ. το συντελεστή πρωτεΐνης),
- επιπρόσθετο κόστος για τον κοινοτικό προϋπολογισμό (επακόλουθη αύξηση των αποζημιώσεων στους παραγωγούς) που υπολογίζεται σε περίπου 800 εκατομμύρια EUR. Το κόστος αυτό θα αντικατοπτριστεί αναγκαστικά σε οικονομίες που θα γίνουν σε άλλους τομείς, δεδομένου ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών του Οκτωβρίου θέσπισε ανώτατο όριο γεωργικών δαπανών.

3.2. Είναι σκόπιμο να υπενθυμίσουμε ότι σε πρόσφατη γνωμοδότησή της για την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση επισκόπηση της ΚΓΠ⁽¹⁾, η ΕΟΚΕ αναφέρει ότι με την περιλαμβανόμενη στο Πρόγραμμα Δράσης 2000 μείωση των τιμών, ικανοποιήθηκε ήδη η ιδιαίτερη επιδίωξη της Επιτροπής για την επαναφορά της λειτουργίας της παρέμβασης, στον τομέα της αγοράς και συγκεκριμένα των δημητριακών, στο επίπεδο ενός δικτύου ασφαλείας. Η ΕΟΚΕ στην ίδια γνωμοδότηση αμφισβητεί κατά πόσο είναι δυνατόν να δικαιολογηθεί βάσει της εξέλιξης της παγκόσμιας τιμής αγοράς η προτεινόμενη περαιτέρω μείωση της τιμής των σιτηρών κατά 5 %, καθώς μάλιστα η Επιτροπή, στις προβλέψεις της, βασίζεται στην αρχή της σταθερότητας των συνθηκών στην παγκόσμια αγορά.

3.3. Όσον αφορά ειδικότερα τη σίκαλη, η ΕΟΚΕ συμφωνώντας με την ανάλυση της Επιτροπής για τη διαρθρωτική ανισορροπία του κλάδου αυτού, διερωτάται:

- κατά πόσο τα προτεινόμενα δραστικά μέτρα δεν μπορούν να διευρυνθούν σε ένα ευρύτερο χρονικό διάστημα, με την

υιοθέτηση μεταβατικών διατάξεων όπως προβλέπεται από το άρθρο 29 παράγραφος 2,

- κατά πόσον δεν μπορούν να ενθαρρυνθούν προγράμματα μεταστροφής προς εναλλακτικές καλλιέργειες προκειμένου να συνοδευτεί η προσπάθεια που καταβάλλεται από τους ίδιους τους παραγωγούς στις τελευταίες αυτές εσοδείες.

3.4. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί επίσης να υπογραμμίσει ότι:

- λόγω της κατάργησης του συστήματος των επιστροφών κατά την παραγωγή δεν θα υπάρχει πλέον δίκτυο ασφαλείας για τον τομέα των αμύλων ο οποίος ήδη δεν προστατεύεται κατά τις εισαγωγές,
- η ισορροπία μεταξύ των τομέων των αμύλων από σιτηρά και των αμύλων κινδυνεύει να διαταραχθεί από την εισαγωγή του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης σε μια μόνο από τις υποομάδες.

3.5. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ασφάλεια των τροφίμων και να αποφευχθεί ο αθέμιτος ανταγωνισμός ή μορφές ντάμπινγκ, οι υγειονομικές, περιβαλλοντικές και εργατικές ρυθμίσεις που ισχύουν για τα σιτηρά που καλλιεργούνται εντός της Κοινότητας, θα πρέπει να εφαρμόζονται και στα σιτηρά που εισάγονται από τρίτες χώρες, ιδίως στα πλαίσια των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει προσεκτικά τις συνέπειες μιας περαιτέρω μείωσης κατά 5 % της τιμής παρέμβασης για τα σιτηρά και της κατάργησης των μηνιαίων αυξήσεων, όπως επίσης να εκτιμήσει σε βάθος την πραγματική αναγκαιότητα των μέτρων αυτών, λαμβάνοντας υπόψη τόσο το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια η δημόσια συγκέντρωση σιτηρών έχει υποστεί δραστική μείωση, όσο και την ενδεχόμενη εξασθένιση της κοινωνικής προτιμής. Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης ότι πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη ελαστικότητα στα μέτρα που προτείνονται για τη σίκαλη.

(1) ΕΕ C 85 της 8.4.2003.

Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2003.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Roger BRIESCH